

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada numero per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

LO DEL DIA

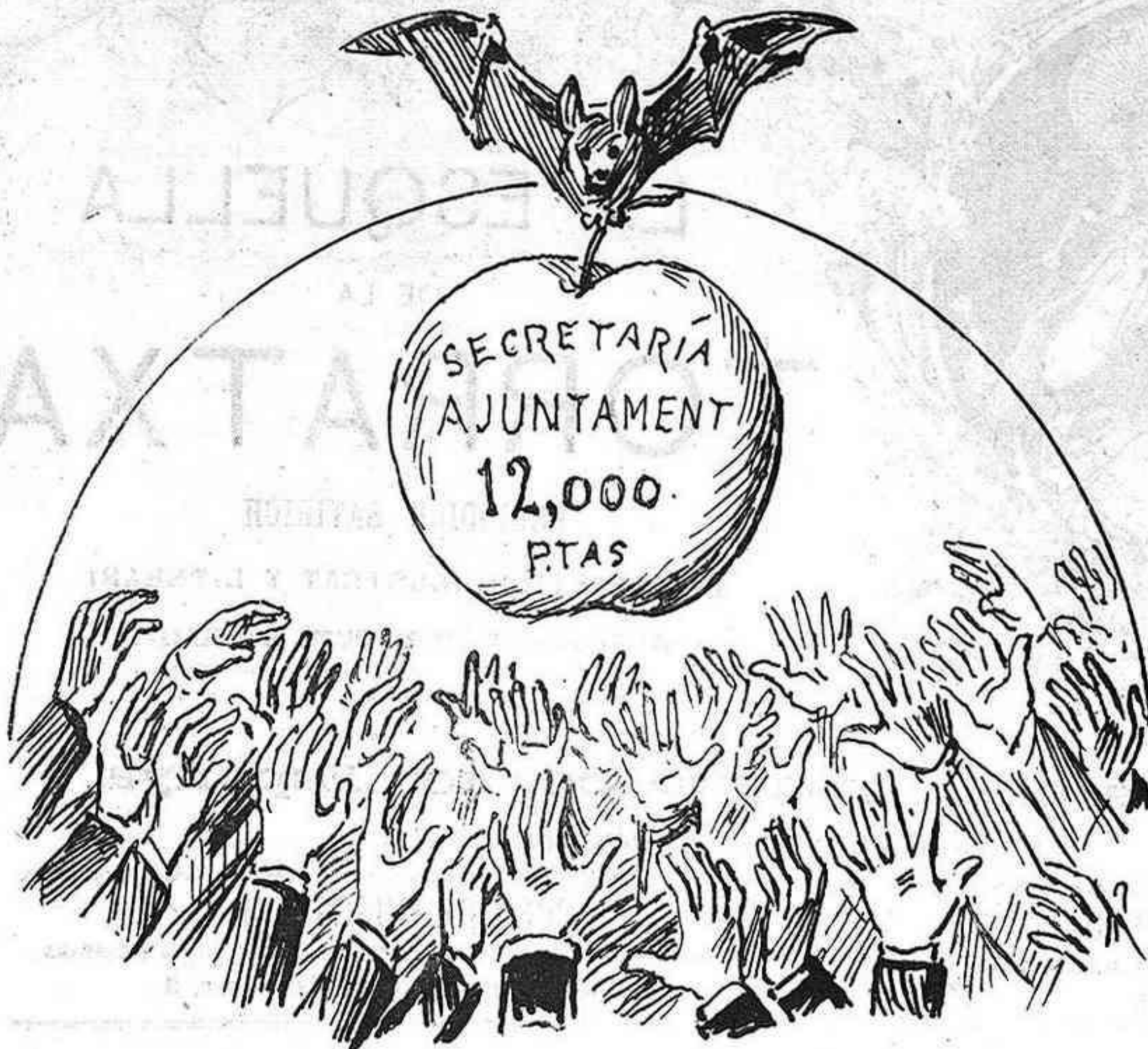

Desde 'l que assalla á un amich
hasta 'l cego que mou fressa,

sigu ab seda, sigu ab draps,
avuy tothom se disfressa.

D' ACTUALITAT

¡Apa, pretendents famèlichs
que la cosa diu que val!

¡A veure qui es que arreplega
la poma municipal!

CRONICA

LOS QUE SE N VAN

Un corteig numerosíssim, com únicament se acostuma á veure en l' enterro de las personas de mèrits especialíssims ó de una popularitat molt arrelada, acompanyá 'l cadáver de D. Agustí Aymar y Rubió, desde la casa mortuoria fins al Pla de Palacio, ahont se despedí 'l dol.

Era 'l Secretari del Ajuntament una persona en extrém simpática. De son pare, un antich progressista dels que á Barcelona en los séus bons temps havia fet mes rotllo, rebé una herencia de dignitat y honra, qu' ell conservá incólume, pera legarla á sos fills, á falta d' altre patrimoni.

Tenia una inteligencia clara, un cor generós y noble y aquell dó de gents que atrau dessegulda, engendrant fortas corrents de simpatía. Era en ell aquest dó una qualitat natural, no rebuscada. Sempre propici á dispensar un favor, quan ell deya que 'l faria, s' hi podia contar ab tota seguretat. En lo seu carácter franch no hi havia replechs ni amagatalls. Sa fesomia en la qual s' hi barrejavan la bondat y l' energia y son llenguatge ardorós y expressiu transparentavan sempre ab fidelitat la integritat dels séus sentiments. Fesomia y llenguatge eran com un mirall llis y claríssim girat de cara á la séva ánima. Sobre la séva superficie al primer cop d' ull se li veyá tota entera.

Y aquest home qu' en las aulas havia fet una carrera brillant; qu' en la magistratura s' havia distingit per la séva rectitut y la séva imparcialitat; qu' en la política, hereu de un nom respectable, s' havia limitat á cumplir ab gran desinterés las exigencias de la disciplina del partit en que

militava, podia haver aplicat algunas de las moltas qualitats que possehia al ferm propòsit de allegar una fortuna mes ó menos considerable sense reparar en medis, ni fer-se esclau de certas delicadesas, y encare que á l' hora de la mort no hauria portat, de segur, tants amichs al enterro, en cambi, hauria deixat á sa familia al abrigh de totas las necessitats... y fins... ¿per qué no hem de dirho? lo seu recort s' hauria vist lliure de las repugnancias del sistema egipci.

¿Qué li costava al Sr. Aymar de buscar la perduda per aquest mons de Déu? Hi ha tants tontos... hi ha tanta materia explotable... ¿cóm dimontri no se li va ocorre may l' idea de dedicarse als productius exercicis gimnástichs en la barra-fixa?

Ell possehia 'l títol de advocat, y en lloch

de dedicarse á aclarar las qüestions mes ó menos litigiosas, podia dedicarse á embolicarlas en profit propi: en lloch de tenir la manía de la justicia, podia satisfacer la profitosa passió de la cobdicia desapidada.

Lo Sr. Aymar era simpátich y atractiu y altres sense serho tant com ell, han trobat mansos que s' han deixat engallinar, infelissos que 'ls han legat quantiosas herencias, ¿Per qué no havia de explotar ell aquest rengló? Per ventura no tenia á la vista constantment l' exemple de algun dels seus condeixebles?

Coneixedor de la literatura, hauria pogut introduhirse en *Lo Diluvi*, á falta de altre periódich mes apropiat, y allà fer de las sévas, sense respecte á ningú, y ab la idea sempre fixa en lo profit que reporta l' art de deprimir als vius y als morts y de ocultar los vicis y 'ls defectes propis, exagerant los defectes y 'ls vicis dels demés.

Lo Sr. Laribal, company de Universitat y amich íntim del Sr. Aymar, en los días de la juventut crech que li hauria donat la má, facilitantli 'l bon éxit de las sévas empresas... si es que no hagués volgut per ell tot lo profit de las mateixas.

Entre 'l Sr. Aymar y 'l Sr. Laribal hi havia hagut en aquells temps dels estudis universitaris una amistat íntima, fraternal, entranyable, que va prolongarse fins alguns anys després de terminada sa carrera.

Lo Sr. Aymar va obtenir durant l' época revolucionaria una plassa de jutje municipal, á favor de la influencia de son pare, que tan grans serveys havia prestat al partit progressista, y mitjant la mateixa influencia se va alcansar una plassa análoga en favor de D. Joseph Laribal, ab tot y blasonar de republicá y de formar part de la re-

dacció de *La Imprenta*, periódich predecessor del *Diluvi*. Si una plassa hi havia per Aymar, n'hi havia de haver un' altra pel séu amich íntim. Y 'l purità Sr. Laribal no tenia cap reparo en acceptar aquella breva de las mans de un *amadeista*.

Alguna vegada l' amich Aymar hagué de intervenir eficazment per evitar la cessantia del séu amich Laribal, y ab tot, quan sobrevingué la restauració, mentres lo monárquich Aymar, renunciava punt en blanc, á la plassa de jutje, 'l republicá (?) Laribal continuava desempenyantla, esperant tranquilament que li donguessin las dimisórias.

¡Qué tall! ¿S' hi trobaria bé?—dirém imitant lo llenguatje insidiós del *Diluvi*.

Y no sols no dimitia, sino que procurava que cap altre company dimitís; feya tota mena d' esforços perque 'ls demés se sostinguessin en aquell lloch, y no havent pogut vencer la resolució del séu company, va veure' marxar y ell va quedar's hi, pera dirigirli, alguns anys després, al ocorre la mort del Sr. Aymar, las següents paraulas que 's llegían en lo *Diluvi* del día 7 del actual.

«Desde 1871 fué el Sr. Aymar juez municipal, cargo que desempeñó hasta la Restauración. Al ocurrir este suceso político no quiso el señor Aymar seguir en aquel puesto, para no tener que administrar justicia á nombre de los Borbones.

«No había de durar muchos años este puritanismo revolucionario del Sr. Aymar, pues en 1886 buscaba y aceptaba de manos del Sr. Rius y Taulet el puesto que hasta la muerte ha ocupado en el Ayuntamiento de Barcelona, viviendo de aquello mismo que antes había censurado.

«Era que el señor Aymar y Rubió había abandonado aquella política desinteresada que tanto enalteciera á su padre el señor Aymar y Gelabert, para adoptar esa conducta acomodaticia de los políticos que renegaron de los principios de la Revolución de Setiembre para sacar utilidad de los antecedentes y méritos pasados.

«El señor Aymar, como todos los que cambian de casaca, contribuyó con su ejemplo pernicioso á la desmoralización política que nos es tan funesta, á esa desmoralización que ha hecho odiosa la política y ha dado nacimiento á esos desquiciamientos sociales que nos amenazan.»

Coneguts los antecedents del assumpto jutji tota persona de recte y sa criteri la conducta del periódich inventor del *sistema egipci*.

Per lo vist los que contribueixen á la moralisació pública son los que tenen la barra de retreure certs recorts y de formular certas censuras, quan la persona que podria confondre's ab una sola mirada, ja no pertany al mon dels vius. ¡Quina valentia!

Lo Sr. Aymar no podia sentir parlar dels homes del *Diluvi*.

Los redactors de aquest periódich, concejals sense venera, trobavan á tothora franquejadas las dependencias de la Casa Gran, lo despaig del Arcaide, lo Saló de Conferencias, totas las oficinas: no n'hi havia mes que una á la qual no 'ls era licit penetrarhi: 'l despaig del Sr. Aymar.

—Aquí que no vinguin! ... deya 'l digne secretari. Y al dir aixó 'ls ulls li brillavan plens de indignació.

Pera compendre 'ls motius á que pogués obehir aquest sentiment de hostilitat, era necessari sentirli contar fets y cosas del séu antich company de Universitat: ho feya ab dolor y repugnancia, y ab molta freqüencia deya:

—¡Qui ho havia de creure en aquells temps que 's tornaria de aquesta manera!

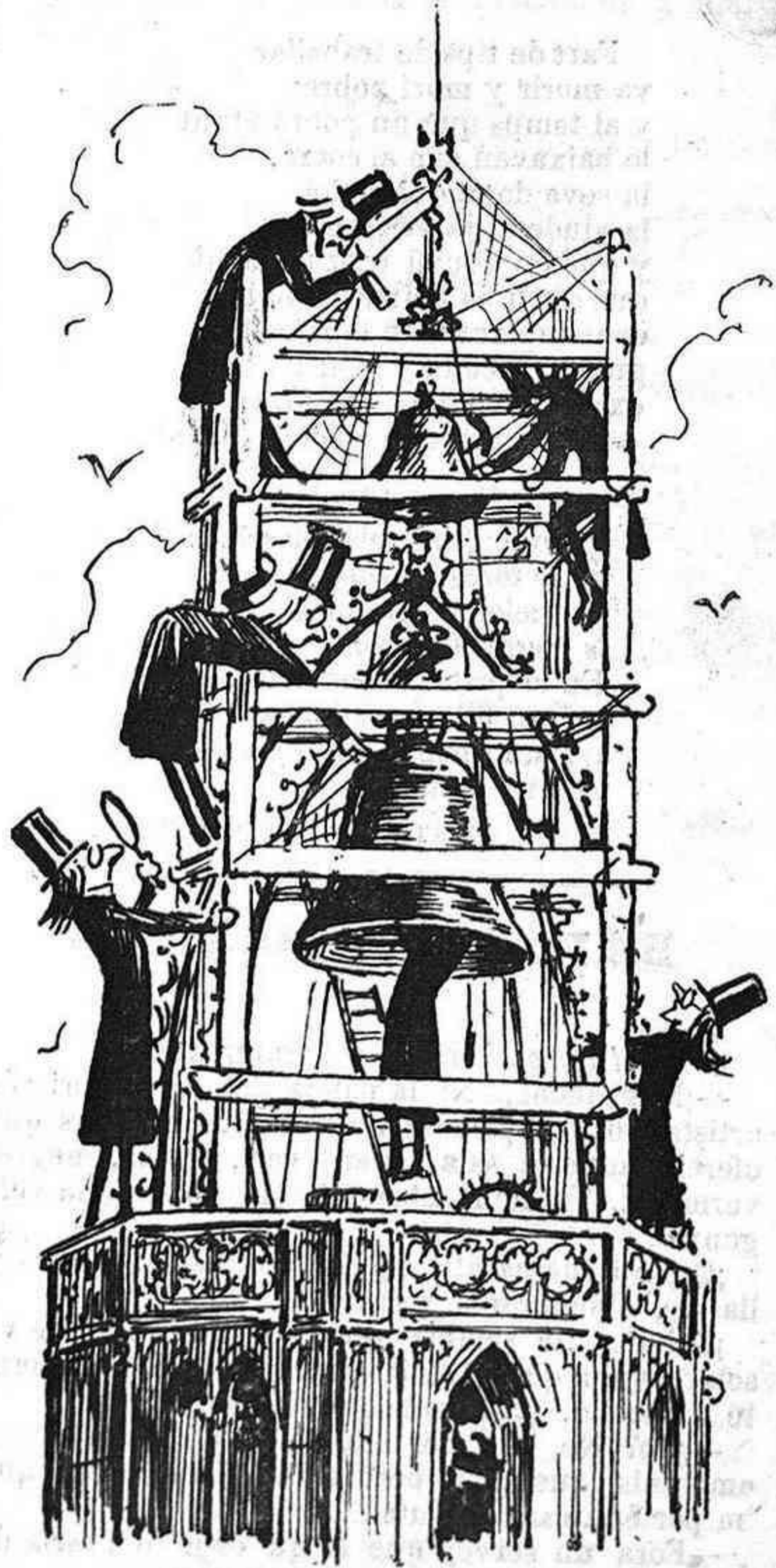
Deixo á la consideració del Sr. Laribal lo que vol dir aquest judici.

Quan signé nombrat secretari, 'l Sr. Laribal,

que d' acort ab lo Sr. Gasull havia emprés la campanya contra 'l Sr. Rius y Taulet, cregué veure obert lo cel. Avuy *El Diluvi* censura al Sr. Aymar per haver acceptat aquest càrrech; pero ¿es cert que llavoras lo Sr. Laribal s' atreví á instar al séu amich á que li proporcionés noticias confidencials de lo que passava en aquella casa? ¿Es cert que 'l Sr. Aymar se 'l vá treure del davant plé de indignació al veure que volia adjudicarli l' ayrós paper d' espía y de traïdor á sos debers y á sas amistats?

Lo Sr. Aymar, incapás de mentir, contava aquest fet á tothom, sense recatarse, y aixó més que res, era lo que 'l tenia soliviantat contra un periódich, que ab tot, mentres visqué, no s' atreví may á censurar-lo perque 'l Sr. Aymar s' hi hauria tornat, y que sols després de mort ha tingut lo trist valor de buydar sobre 'l séu cadáver, lo cabàs del *sistema egipci*.

LO CAMPANAR DE LA SEU

Cuytin, cuytin, senyors sabis,
no gasteu tantas pamplinas,
sino al últim, al rellotje
hasta s' hi farán trenyinas.

-Jo fins crech, que una de las causas de que l'enterro del Sr. Aymar se vejés tan concorregut deu atribuhirse en primer lloch á las diatribas del Diluvi.

¡Ay de aquell á qui 'l net de *La Salvadora* deixa de censurar! ¡Pitjor encare per aquell á qui 'l Diluvi alaba!

L'endemá del enterro, manifestació eloqüent de las grans simpatías que sapigué captarse un funcionari digne y un home honrat, al periódich del sistema egipci li queya l'última baba de despit, exclamant:

«Nos han parecido todas estas exequias muy inmotivadas y excesivas.»

Després del insult l' enveja.

¡Quín fástich deu ferse á sí mateix, per mica que 's miri, 'l que escriu aquestas cosas!

P. DEL O.

DETALLS

I

Fart de tips de treballar
va morir y morí pobre:
y al temps que un pobre atant
lo baixavan cap al cotxe,
la seva dona que 'l dol
la viudetat ja pregona
y que en aquell trist moment
que res li ha deixat recorda,
contemplantse en lo mirall
guapa, esbelta y molt bufona,
exclama ab goig descarat:
—Menos mal que 'm deixa jova!

II

En lo quart pis miseria,
en lo tercer un mort:
per celos y egoismes
's pegan al segón.
En lo primer consulta
pr' un fill que 's torna boig....
¡Y un sorje y una raspa
abaix, fentse petons!!

ANTONET DEL CORRAL.

BALL DE MÁSCARAS

(Impressions d' un DEBUTANT.)

—¡Magnífich!... Ni la paleta del més capritxós artista pot compararse ab l'orgia de colors que ofereix aquesta sala. Blau, vert, groch, negre, vermell.... Vermell, sobre tot.... Lo color de la vergonya....

¡Quánta máscara!... ¡Quína confusió de trajos y llassos, y sombreros, y cintas y....

¡Calla!... 'm sembla que aquesta xicota que va sola, espera que algú la emprengui pél seu compte.... Escolta, mascareta; ¿que t' has perdut?

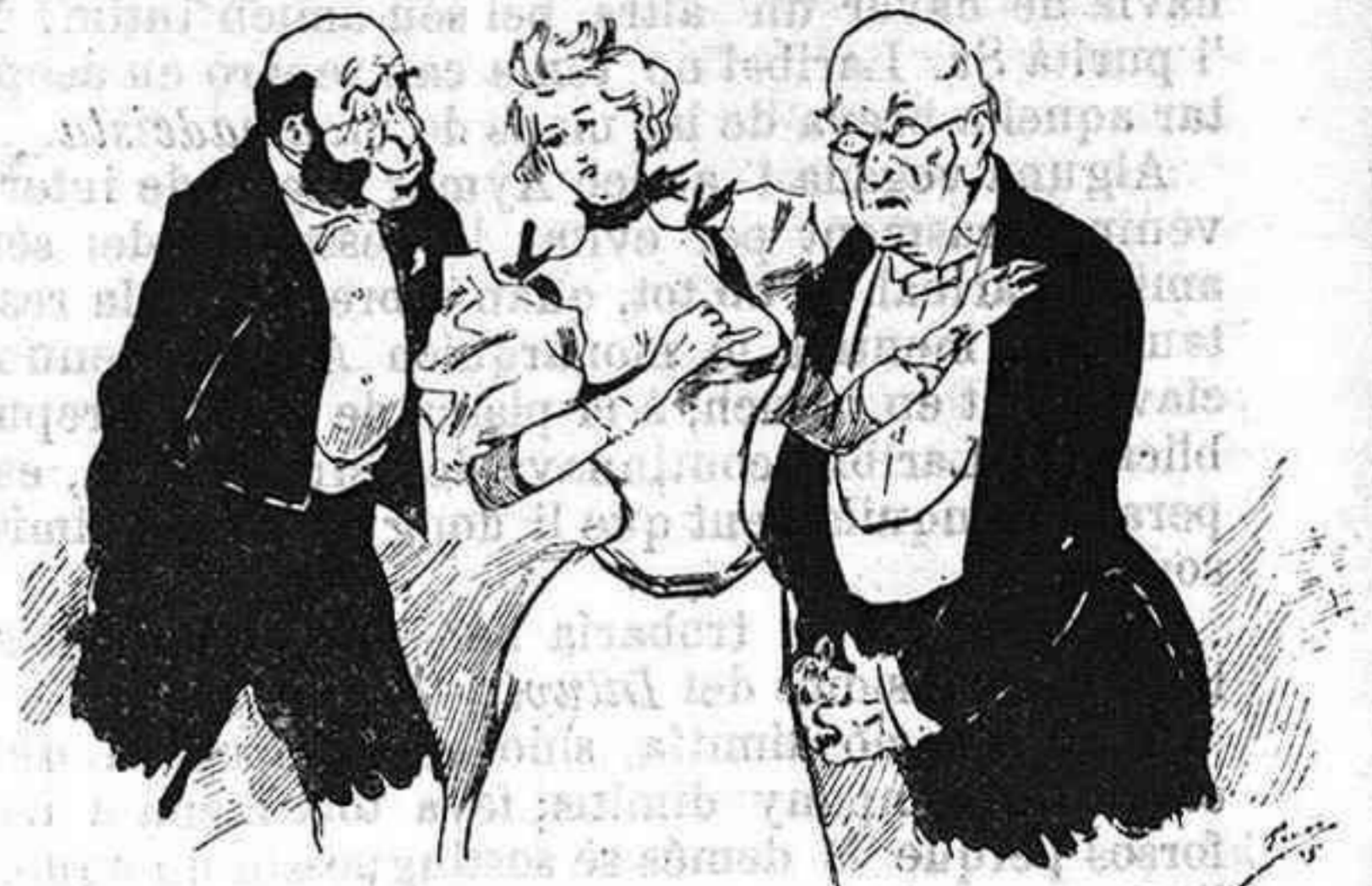
—¿Jo? No, fill; per ara no: y en tot cas, no t' amohinis, que si 'm perdía ja hi hauria algú que 'm portés á casa la ciutat....

—Fora un servey que lo qu' es jo te 'l faria de bona gana.... ¿De qué es aquest traje?

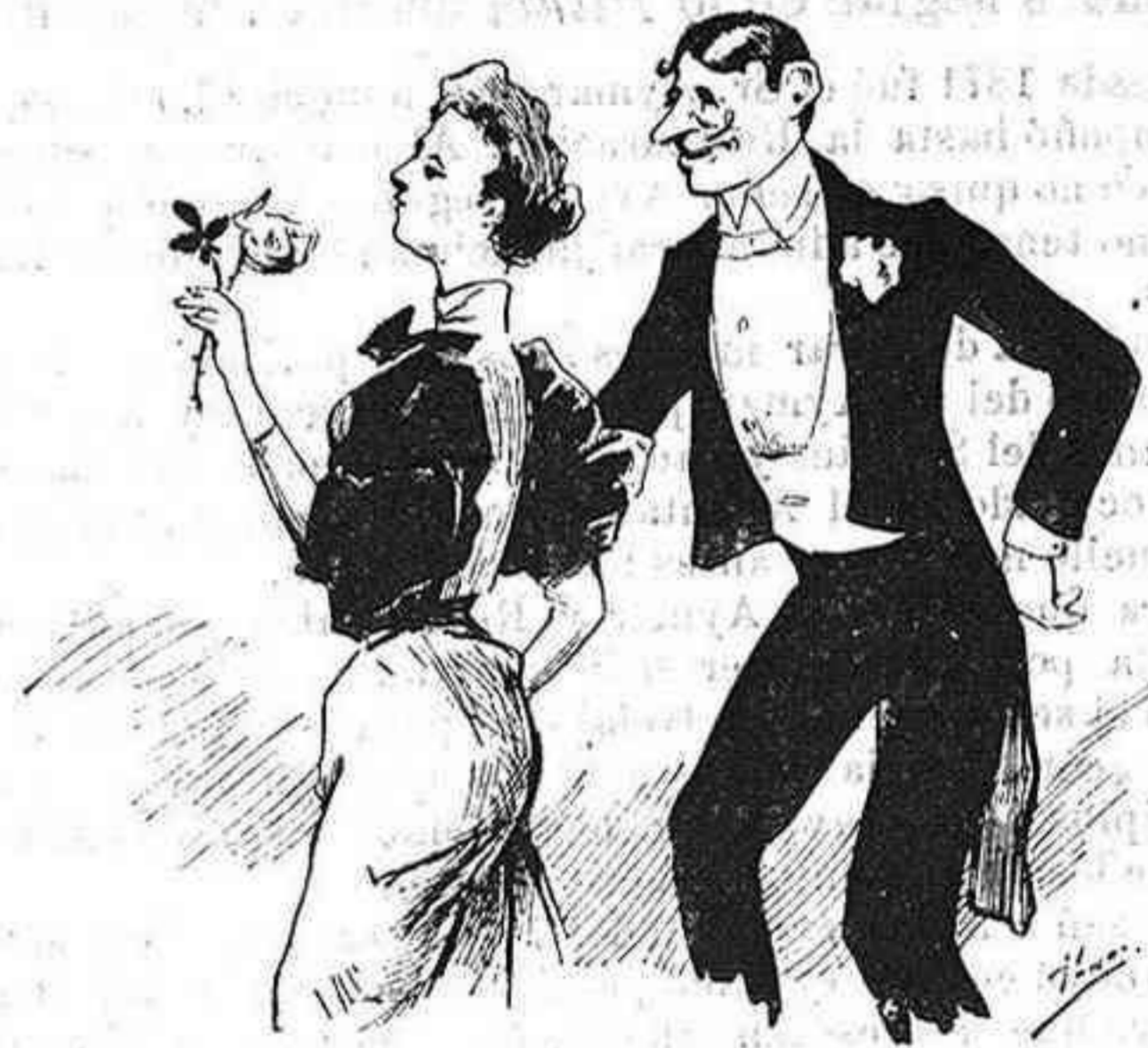
—De pajesa.... ¿Que nò ho coneixes ab las prendas de roba?

—Fins ara no més m' havia fixat en las prendas personals, que 'm semblan bastant.... ¿cóm t' ho

ESCENAS DE CARNAVAL

Dos senyors dels de la *Fulla*
que posan fil á la agulla.

—¿No vol donármela?

—¡Cá!

—Donchs déiximela ensumá.

—Tú, per estar ben graciós,
has de disfressarte d' os.

diré?... bastant comestibles.... sobre tot per la gana que porto....

—¿Sí? Donchs, mira, vés al forn y cómprat un parell de llonguets. Ara com ara, son los comestibles més sans y més baratos....

—Pero, escolta...
 —¡Abur! No hi sento de l' orella dels comestibles...
 Aquesta xicota va de pajèsa; pero ab la manera com s' explica 's coneix que no vé del hort... ¡Ah! Ja ho entench ara: s' ajunta ab aquell jove... A la quènta buscava 'l séu socio... es dir, lo séu pajés...
 —Potser aquesta será més abordable y condescendent...
 Vina aquí, máscara; ¿que no tens companyia? Si 't convé, podrás fer societat ab mí...
 —¿Ab tú? Désat, criatura; ab la cara ja coneix que no tens gayre capital. No m' agrada associarme ab pérdis...
 —¡Ep! No descarrilis, que podrias pendre mal. Estich segur de que, per lo que a tú 't convé, tinch medis de sobras.
 —¿De debó? Aixó varia d' aspecte. ¿Ets rich?
 —D' amor, més que en Rotschild...
 —¿Y de butxaca?
 —¡Fuig!... ¡Qui hi pensa ab aquestas cosas!...
 —¿Qui?... Jo, y tú y tothom... ¿Es dir que tota la tens en amor la teva riquesa? Donchs mira, vés a canviarla en bitllets de banch y llavoras torna, que parlarém: ara tinch feyna...—
 ¡Son endiabladas las xicotas d' avuy día! Hasta quan parlan en broma ensenyan las unglas del interés... La veritat es que soch ben tonto en no taparlos la boca ab un grapat de duros... Me n' hi posat vuyt a la butxaca... Y m' sembla que a principis del any noranta cinch, l' home que va al ball ab quaranta pessetas a sobre, pot gallejar, y fer l' home y enllubernar a qualsevol mossa per mudada que 's presentí... Té, verbi-gracia aquesta...
 —¿Que portas pressa, condesa?
 —¿A mí m' ho dius? Ja 's coneix que hi entens poch en lo rengló de la noblesa y demás cosas delicadas. Aixó no es un vestit de condesa, sino de reyna.
 —Bé, no miris prim... ¡Per un grau més ó menos!... No crech que per xó al cap de la senmana 't rebaixin res de la paga...
 —¿Qu' estás de broma! Si no 'm rebaixarán la paga, podrían rebaixarme 'l sopar...
 —¿De quin sopar parlas?
 —Del que faré al restaurant, si trobo un jove digne de mí, que porti quartos y sigui capás d' acompanyarm'hi...
 —¡Oh! Si no es més que ferte companyia... ¿Qué gastan molt las reynas?
 —Segóns l' humor dels reys ó dels que tenen las claus de la caixa...
 —Vaja, un biftech ó una truyteta...
 —¡Y ara! ¿Que 't pensas qu' una reyna, encare que sigui ab máscara, pot rebaixarse al nivell d' una coullayre ó d' una planxadora?... Escolta ¿vols que 't dicti la méva constitució? Article primer: ostras. Article segon: puré. Article ters: llagosta. Article...
 —Vaja, no parlis més: articles de superior calitat.
 —Reforsats ab xampany de la millor marca que 's trobí.
 —Pero, després d' aquesta constitució ¿no vindrá un cop d' estat?
 —¿Qué vols dir?
 —Una reyna no ho pregunta aixó: aquestas cosas s' entenen ab mitja paraula...
 —¿De manera que m' convidas?... Quedas nombrat rey... per una estona. Aném al restaurant...
 —Tú, bufona... escolta... ¿ahónt diable s' ha ficat aquesta condemnada?... Escolta, vina...

—No 's molesti. Ja fa rato qu' es fora...
 —¡Hola!... ¿Qui ets tú?
 —Lo mosso del restaurant, lo qui 'ls ha servit...
 —¡Ah, ja!... 'L ministre de gobernació... de la cuyna. ¿Y ella, la reyna?
 —Se 'n ha anat ab un jove que l' ha cridada quan vosté s' ha posat de cap a la taula.
 —¡Qué! ¿que m' hi adormit?
 —¡Psé!... Cosa d' una horeta...
 —¡Pero es dir qu' ella, la perversa, la... ¿Quánt val aixó?
 —Aquí té la nota.
 —Lo presupost de gastos: veyám... Ostras, sopar, vins, cafés... ¡Vuyt duros!... Si arribas a posarhi una pesseta més, m' obligas a confessar lo déficit.
 —¿Cóm diu?
 —Que aquí tens las quaranta pessetas, y vint céntims de propina per tú... 'L sombrero... ¿Ahónt es lo méu sombrero?
 —Qu' era un de copa, que hi havia en aquest recó?
 —Sí: ¿qué s' ha fet?
 —Me sembla que 'l jove que ha vingut a buscar a n' ella se l' ha endut...
 —¡Reyna Santissima!... ¿Vols t' hi jugar que també se m' ha extraviat lo número de la guardarrropia?... Vaya! ...
 —¿Quín era?
 —No ho sé: me sembla 'l cent...
 —¡Mal síntoma!... Ja cal que hi corri depressa.
 —Escolti ¿que 'm donará una capa, que crech que l' ha posada en la casilla número cent?
 —¡Uy! Ja han vingut a buscarla fa rato... Es l' últim abrích que hi tornat.
 —¿Quí ha sigut?
 —Un jove que anava ab una noya vestida de reyna...
 —¡Justa la fusta!... Si que l' he feta bona... ¡Vuyt duros!... ¡lo sombrero!... ¡la capal... ¡la nit!... Puch ben dir com aquell: *Ho he perdut tot, menos l' honor...* y 'l mocador de mocar.

A. MARCH.

LA FIRA

Avuy, Rosa, qu' es la fira
 vull buydá 'l meu butxacó
 perque no vull que mes digas
 que no 't donch may cap recort.

Y com mes be vull firarte
 no 'm trech de cavilacions
 perque no se quina prenda
 pot satisfacer ta ambició.

No 't vull comprar lliga-camas
 que diu que portan rahons
 y jo no vull cap tempesta
 que espargeixi 'l nostre amor.

D' agulla, anell ni arracadas
 no vull comprarten tampoch
 perque son las qu' aquí venen
 de democrátich llautó
 y per fer lo nuviatje
 te las vull regalar d' or.

De mocadors be 'n tens massa
 de filoja, de crespó,
 de pel de cabra, de seda,
 de pita y de tornasol.

De faldillas d' indiana
 ne tens tot plé un calaixó,
 y de brodats y de randas

prou ne fas tú ab los buixons.

Y ab tantas cosas que miro
me veig burlat de debó
perque no sé que comprarte
si acás tú no 'm dius que vols.

Mes no, calla; no m' ho diguis
que m' ha entrat ara de cop;
pro t' ho vull dí á cau d' orella,
ab un xiu, xiu amorós
que ni sols puga enterarse'n
lo tafaner ventitjol.

Ja 'm pensava que riurias,
niuhet de dolsos petons,
mes no 'm creya que diguessis
qu' he tingut arranchs de boig.

J. PUIG CASANYAS.

ORDRES SUPERIORS

No sé si es que l' arcaldía no s' explica bé ó es que 'ls periódichs ho entenen malament. Lo cert es que la primera autoritat local dicta un' ordre y la premsa la comunica al públich de la següent manera:

Un diari del dematt:

«El alcalde dió ayer órdenes á los agentes de la Alcaldía para que obliguen á los carruajes á ir *al paso*»

Undiari de la nit:

«Por disposición de la Alcaldía ha quedado prohibido que los carruajes vayan á *escape*.»

No mes faltaria que 'n vingués un altre que digués:

«La Alcaldía ha resuelto que los carruajes no puedan moverse.

Seria lo mes breu, lo mes práctic y sobre tot lo mes clar.

¿Qué ha manat ara l' Arcaldía?
¿Que 'ls cotxes no poden anar sino *al pas* ó que no poden anar á *escape*?

Lo primer sembla tan inverossímil, que se 'm figura qu' es impossible que l' arcalde, per bromista que sigui, haja dictat una providencia semblant.

De fer anar los carruatjes *al pas* á suprimirlas completament, no hi ha ni un centímetro de distancia.

Lo mes probable es que l' arcalde haja ordenat lo se-

gon; es á dir lo del *escape*. Baix aquest aspecte, la noticia té color de verossímilitut... y d' humanitat.

Si es cert que l' autoritat municipal ha manat que cap cotxe vaji á *escape*, celebrém la séva bona intenció y aplaudim lo carinyós zel que envers los seus administrats demostra.

Pero—l' arcalde ja 'm dispensará que li parli ab franquesa y li digui tot lo que penso—si 's creu que ab aquesta disposició ja ha fet tot lo que li correspón en aquesta materia, s' equivoca llastimosament.

Dintre de pochos días tal vegada, á pesar de l' abolicció del *escape*, los periódichs publicarán una noticia com aquesta:

«Ayer, un carruaje que corría á *escape*, aplastó á un niño de seis años. El vehiculo desapareció inmediatamente.»

¿Per qué passará aixó?

Perque no serveix de res dictar lleys y providencias, si no hi ha qui 's cuydi de ferlas cumplir.

Dirán:—¡Los municipales!...

Estich segur de que al llegir l' ordre del arcalde, los municipales son los primers que s' han plantat á riure.

—¡Ves con que cheringas sale ahora éste!—s' haurán dit:—¡otra feyna hi ha que empaytar á los coches que van á *escape*!... —

PRELIMINARS

Lo mico *Ravachol* passant las invitacions pel ball de máscaras del palau dels lleons, del Parch.

¡Els ray que fent los ulls grossos y dihent que no han visto res ja ho tenen tot arreglat!

¿Per qué tenen d'anar á posarse en pugna ab los cotxeros ni enredarse en verbals y citacions á l' arcaldía?

Lo mes senzill, lo mes cómodo es fer cas omís de las disposicions de l'autoritat local y continuar opinant que *todo eso son romances*....

¿Volen á ca la ciutat que las sevas ordres siguin cumplertas sense remissió?

Dictin l'ordre en aquesta forma:

«Se prohibeix que 'ls carruatjes vaji á escape.

»Quan algun hi vaji, serán destituhits tots los municipals dels barris que 'l cotxe haja recorregut.»

¡Ja veurían com d'aquesta manera los carruatjes anirían com han d'anar... y 'ls municipals farían lo que han de fer!

MATÍAS BONAFÉ.

Acudits

Un jefe d' oficina á un escribent, á la nit:

—Y vosté ¿perqué no treballa?

—Es que 'l llum me fá mal als ulls.

—Pues apáguil... pero treballi.

J. PAGÉS C.

Dos mossegas contemplan los figurins de hivern exposats en los aparadors de una sastrería.

—¿Qué 't semblan aquets sobre-todos?—pregunta l' un.

—Malament— respón l' altre—Se 'm figura que deuen tenir las butxacas molt fondas.

—Si que ab tanta roba sospito que suarém.

T. T. T.

A ca 'l dentista:

—¡Recristo!... exclama 'l pacient—vosté m' ha arrancat el caixal bó y m' ha deixat el dolent.

—Aixó ray—diu l' operador—encare hi som á temps.

J. CANDELL.

Passant cert fulano per davant d' una sastrería y observant que tenian per mostra una poma, entra y pregunta al amo de la botiga:

—¿Fará 'l favor d' explicarme perque té per mostra una poma?

A lo que contesta l' amo:—Home, molt senzill: ¿qué seria dels pobres sastres si no hagués sigut per la poma que 's van menjar Eva y Adam?

P. ARMENGOL.

Tantas y tantas vegadas com hi visitat la colecció zoológica del Parch, no hi vist may cap dona aturada devant del departament destinat á las senzillas y simbólicas tortoras.

En cambi, davant de las gavias dels micos, de las monas y sobre tot davant de las bestias que tenen banyas, hi he trobat sempre tanta gent de tots los sexes, que per estalviar-me empentas y trepitjadas, he tingut que posarme á distancia.

C. GISPERT.

FRENTE LA EX-GABIA

Trobantme tot passejant frente la ex-gabia un moment vaig distreurem apuntant frasses soltas que passant li dedicava la gent.

Tothom hi deya la seva evocant passats recorts:

Dos casadets:—Vida meva, te 'n recordas quan sens treva

jo 't rendia 'ls meus amors desde una taula apartada, sens gosar á dirte res: tu 'm miravas d'esquitllada, jo 't tornaba la mirada.... (y anava pagant cafés).

Un conquistador:—Palau d'amorosas aventuras, ahont s' ha rendit sempre esclau lo cor d' un *tipet salau* per mon amor, ja no suras.

Un gorrero:—Ja may més com feya, podré arrossarme.

Un pelat:—No 'm fá pas res, encare dech sis cafés que un camarer va fiarme.

Tres companys:—¿Ahont anirém? ¿Ahont tindré las reunions?

Un municipal:—Bé estém, després que tant treballém *vichila* bé estos recons.

Una coqueta:—Per quants m' he sentit:—Vosté es molt bella— ¡No m' han fet poch els gegants.

Uns venedors ambulants:—No hi vendré cap més *Esquilla*.

Un gandúl:—¡Que n' he mort d' horas sense penas ni tropells!

Un parell de *cassadoras*:—¡Adeu *gabia* ahont á deshoras cassavam aquells *aucells*!

Un despreocupat:—A mi me té sense cap cuidado....

Un reformista:—¡Per fi! Ja era hora que 's fés així; que s' activi aquest tinglado!....

Un, contemplantse 'ls terrenos:—S' ha acabat aquell excés de concurrents.... aquells *lleos*.

Jo, tancant:—Un trasto menos y un trosset de plassa més.

R. ALONSO.

PRINCIPAL

Ab *Amores de un veneciano* s' han inaugurat dos autors y un músich, tots tres de la terra; los Srs. Caballé y Torrents als quals se deu lo libre y 'l Sr. Perez Aguirre que ha compost la música.

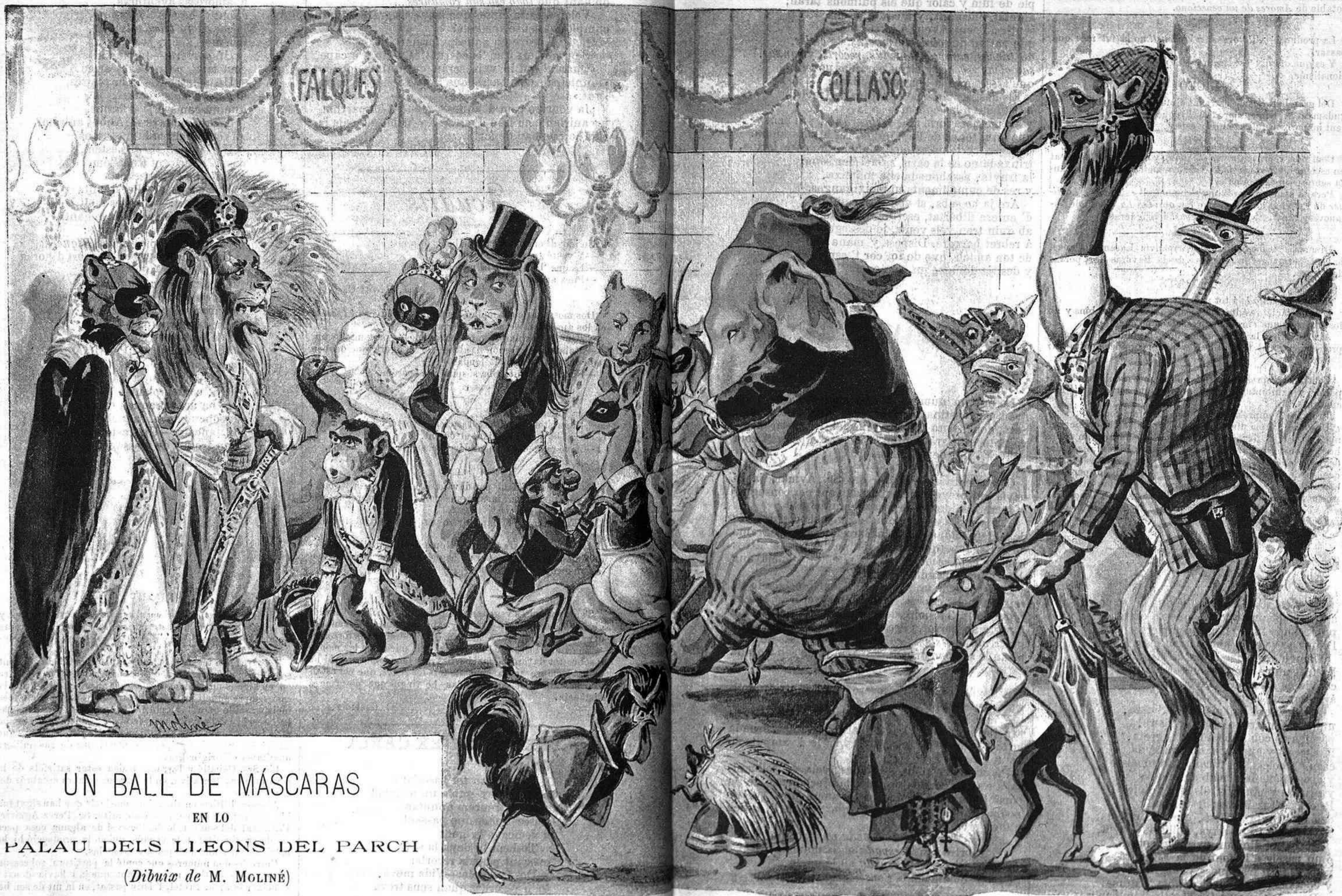
Tots tres han fet molt bona feyna. L'obra té un argument senzill y ben desenvolupat, está escrita ab garbo, y encare qu' en alguns punts demostra alguna inexperiencia, revela casi sempre aquell instint del teatro qu' es la condició mes indispensable pera 'l seu cultiu. Per son carácter mitj caballeresch, mitj cómich recorda las obras dels bons temps de la sarsuela clásica, lo qual no vol dir ni molt menos que adoleixi de reminiscencias; al contrari una de sas millors qualitats es l' originalitat.

Los Srs. Caballé y Torrents poden estar satisfets de la seva primera tentativa, en lo terreno sempre escabrós del escenari.

Abunda 'l libre en situacions musicals que han sigut hábilment explotadas pel jove compositor Sr. Perez Aguirre. Enamorat del seu art, lo Sr. Perez si de alguna cosa peca es de prodigalitat, tota vegada qu' en la producció hi ha música no per una sino per dos sarsuelas.

Entre 'ls deu números que conté la partitura, sobresurten un wals de tiple molt elegant, que ja l' havia donat á coneixer la Srta. Pretel, l' istiu passat, en la mt de son be-

PÁGINAS DE CARNAVAL

UN BALL DE MÁSCARAS
 EN LO
 PALAU DELS LLEONS DEL PARCH
 (Dibuix de M. MOLINÉ)

nefici, una pregaria de bon sabor mistich, y una ronda de un caràcter molt original, seguida de una gran marxa.

Autors, músich y 'ls intérpretes que s' esmeran en l' interpretació de l' obra, y entre 'ls quals descollan las senyoras Romero y Martinez y 'ls Srs. Olivares, Ortas y Quero, son cada nit cridats á l' escena pel públich numerós que assisteix al teatro y que ha consagrat cada dia mes l' éxit notable de *Amores de un veneciano*.

**

La producció *A la orden, mi coronel!* no ha fet mes que passar.

Y es que ofereix escassa novetat y un excés de convencionalisme.

LICEO

Del gran ball *Sylvia* estrenat dimecres, ne parlarém de gudadament la senmana próxima, ja que pera ferho en lo present número 'ns falta temps y espay.

ROMEA

Continúa representantse *L' abim*, y además s' ha posat en escena *La Portera de la Fàbrica*, melodrama que alcança sempre un éxit popular.

Pera la senmana próxima s' anuncia l' estreno de *Lo diner de Pous*, al qual seguirán las obretas *La Viuda de Vilanova* y *Ditxós ball de màscaras!* de Figueras.

TIVOLI

Diumenje va despedirse la companyia Lasantas Cubas, havent permanescut tancadas desde llavoras las portas del teatro.

NOVEDATS

Redoma encantada á tot pasto.

L' espectacle resulta suntuós, ab sas decoracions y ab los trajos, y una obra axis presentada no envelleix.

Aixó explica la preferencia que 'l públich li dispensa proporcionant al teatro de Novedats magníficas entrades.

CATALUNYA

Continuan representantse las obras més escullidas del repertori y exhibintse 'ls quadros vius, que son cada dia més admirats.

Prompte l' empresa de aquest teatro farà foch nou.

Una companyia dirigida per lo popular actor cómich senyor Rossell substituirá en breu á la que durant tan temps ha funcionat en aquest teatro. En son últim viatge á Madrid, l' empressari Sr. Molas no sols ha organiat lo nou quadro de artistas, sino que además ha obtingut permisos especials pera representar las obras novas del mestre Chapí, entre las quals s' hi conta la titulada *El tambor de granaderos*, que á Madrid ha sigut un dels grans éxits de la temporada.

N. N. N.

CONVIT

Cla y catalá t' escrich, sé que m' exposo á que trobis molt *cursi* aqueixa carta, pro, res me fa, jo hauré complert y fora. Dijous que ve, hi haurá gran festa á casa.

El meu germá se lliura de la quinta, ha tret número alt, y en celebra nsa convidem als amichs de casa nostra á passar en la torre la díada.

El diná será bo, plats de primera, un suculent arrós fet ab pollastre, perdius ab cols ó be á la vinagreta, llus fregit y cunill fet ab xanfayna, carn ab bolets, un flicandó ab romesco y dos capóns farsits ab aurellanas y prunas y pinyons, els vins á dojo. Priorat del millor cullit de casa, després fruyta á vessá, y per fi de festa, xaret-lo de trent-anys, cullit de l' avia.

Acabat el diná un partit de botxas, ó un paseig á la font de la Etzevara, y tot el jorn franquessa y alegría, y cors oberts y amichs de tota l' ànima. Després al vesprejar fins tindrem copla

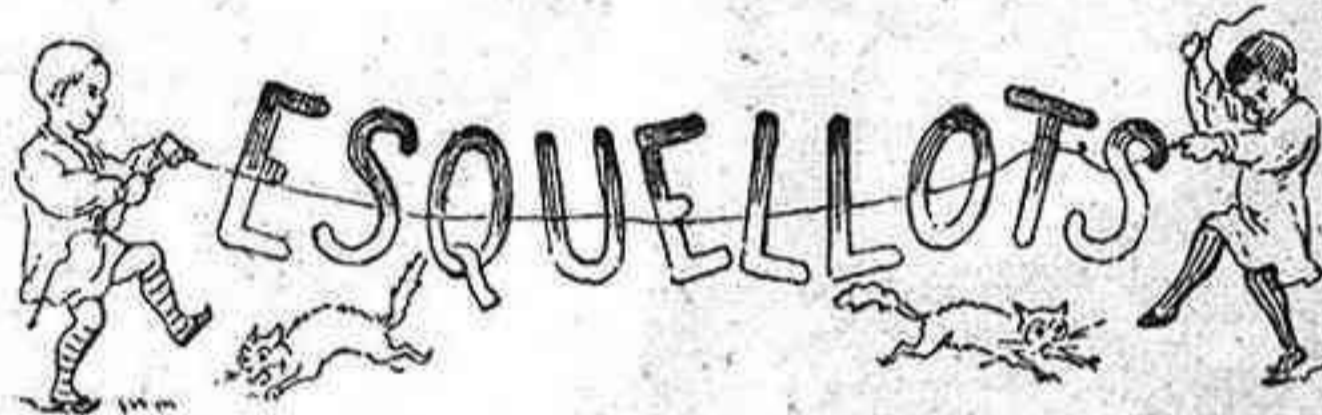
perque pugni el jovent ballar sardanas. Me diu el cor que no vindrás, y ho sento, porque t' estimo, cert, y 'ns fa recansa que estiguis engaviat tot el sant dia entre una multitud que fa migranya, engolfat en un *club, café, ó cassino*, ple de fum y calor que els pulmons taran; apretat, encongit, y á cau d' orella, sentir doscentas veus á la vegada que parlan de *soirés, de macths, de cicles, de lunchs, campeóns, menús, recorts, y canxas, sanwichs y bochs* y altres paraulas novas que assessinan la llengua catalana.

Els nostres plats potsé ordinaris trobis, acostumat á las cohentas salsas y als menjars forts dels *restaurants*, pro pensa que aqui tot es de lley, qu' en res hi ha trampa.

El pa, cert, no es molt blanch, pro es de farina, trinxada no es la carn, pro si ben sana; la fruyta, assahonada ella mateixa, y res de compliments ni moixigangas.

Are ja ho sabs, si vols gosar un dia d' entera llibertat, escriume al acte, ab quin tren vols venir, jo desseguida á rebret baixaré. Disposa y mana de ton amich, que de tot cor t' espera y desitja donarte un abrassada.

A. LLIMONER.

Lo próxim número de *La Esquella* estarà en gran part destinat á celebrar la festa carnavalesca. Será, donchs, un número especial, y á pesar de aixó no s' alterarà 'l pren de venta, que será com sempre, 'l de deu céntims.

Calent encare 'l cadáver del Sr. Aymar, ja hi havia qui bregava desesperadament per conseguir la secretaria de la Corporació municipal.

Y hasta s' assegura que algunas horas després de la defunció, arribava á Barcelona un telégrama de 'n Sagasta (que per lo vist no deu tenir altres mals de cap) recomenant ab molta instancia una determinada candidatura.

L' aspecte de la lluyta per l' existencia adquireix en molts cassos un caràcter verdaderament repugnant. Tiremhi, donchs, un vel, y apartémne la vista ab horror, porque entre 'ls periódichs que practican lo *sistema egipci* y 'ls candidats qu' emplean lo *sistema gitano*, un hom ja no sab á quina carta quedarse.

A Sevilla ha mort lo torero Tato, y no 'n vulguin mes de desconsol.

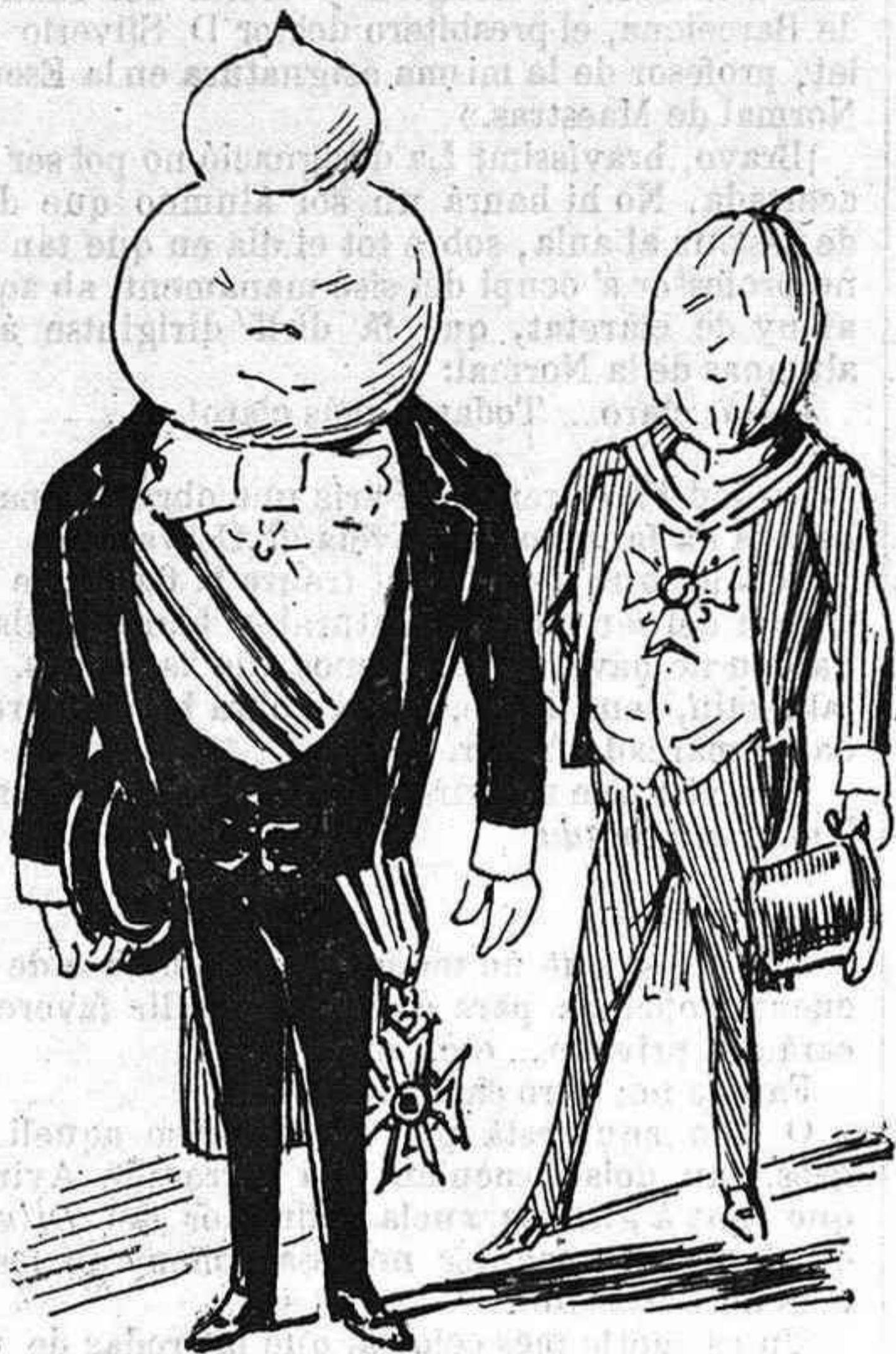
Y aixó que com á primer espasa se pot assegurar que sucumbí al any 69, al rebre una cornada en la Plassa de Madrid que li valgué l' amputació de una cama.

Precisament lo dia de la desgracia se solemnisava ab una corrida de toros la proclamació de la constitució democrática, de manera que 'l *Tato* podia entonar ab mes rahó que ningú l' antich himne progressista:

«Moriré con la *espada* en la mano, moriré con la *espada* en la mano, moriré con la *espada* en la mano, defendiendo la *Constitución*.»

**

MASCARAS

Los que tinguin humor per vestí aixís,
semblarán eminencias del país.

Del 69 al 95 han transcorregut 26 anys, durant los quals l' héroe popular hagué de guanyarse aquesta trista vida desempnyant lo càrrech de director del escorxadador de Sevilla, 26 anys es temps mes que suficient perque caiga sobre un nom lo vel espés de un olvit impenetrable.

Y á pesar de tot, la mort del *Tato* ha provocat manifestacions de dol, que no alcansan los que al servey de la patria sacrifican no una cama solament sino tota una existencia.

Dos matadors de toros y un general de exércit varen presidir lo dol. Total: tres espasas.

En aquesta presidencia de un corteig fúnebre está retratada de cos enter la Espanya flamenca dels nostres dias.

Firmada per D. P. Camps y Nogué hem rebut una atenta carta acompanyantnos cinch pessetas, que 'ns suplica destiném á un ff benefich.

Justifica 'l remitent aquest envió manifestantnos que s' ha concertat una aposta entre dos amichs de café sobre si 'l títul del nou drama del Sr. Reig, estrenat últimament á Romea está ben escrit, y 'ns fá jutjes baix la següent base:

«Sr. Director: ¿Si vosté tingués d' escriure lo títol del drama referit, diria L' ABIM ó LO ABIM?»

Resposta categórica: diríam L' ABIM y ho escriuríam aixís per creure aquesta forma mes acomodada que l' altra á la fonética de la nostra llengua, tal com avuy se parla.

Per lo tant, si alguna altra cosa se li ofereix, pot lo digne comunicant disposar ab tota llibertat de nosaltres. De las cinch pessetas acompanyadas ab la carta n' hem fet entrega á l' Associació dels *Amichs dels Pobres*.

A Madrit, ja fa alguns anys, s' exigeix un impost á todas las personas que durant las festas de Carnestoltas surten disfressadas pels carrers.

Aquí, per donar alguna animació al Carnaval, s' hauria de fer una cosa molt distinta.

O siga exigir un impost á todas las personas que sortissen al carrer sense disfressarse.

L' escena á la Catedral de Málaga, 'l dia de la Candelera.

Una dona molt flamenca s' havia fet notar per las sevas actituds inquietas. Ningú gosava á dirli res; pero tothom pensava:—A veure quina te 'n farà aquesta bona mossa.

¿Y quina te 'n vá fer? Ara ho sabrán.

Lo bisbe s' anava acostant ab pas magestuós, solemne, y aquella barbiana, trayentse de una estrebada 'l mocador del coll y 'l devantal, vá extendrels al pas del prelat á tall de alfombra, com solen fer los xulos ab la capa, al pas de una dona que s' ho valgui.

Y ab aixó veurán com la religió no está renyida ab lo desgayre...

S' enten, la religió católica, apostólica *flamenca*.

Ha mort Mr. Baqué, contratista dels restaurants de la línea de Fransa.

Era un home simpátich, *charmant* y molt obsequiós ab la séva clientela y ab la premsa.

Un periodista vell, recordant l' época en que vá inaugurar la *Cerveceria de Ambos Mundos*, en lo local de la Rambla de Santa Mónica, que durant tants anys havían ocupat las oficinas de Correos, sent lo primer introductor de [la exquisita cervesa de Strasburgo, 'm contava l' altre día que Mr. Joseph, atribuhía á la premsa tot l' éxit de aquella empresa.

Y ab aquesta idea, may estava tant content com quan podia obsequiar als periodistas. Aquests havien de dirli:—Vaja, prou, Mr. Joseph: vosté 'n fá massa.

Lo servey de restaurant de la línea de Fransa estigué baix la séva direcció á una altura desconeguda en los demés ferrocarrils de la Península.

Los Calvos y 'ls Gausachs de Gracia s' han declarat partidaris de la construcció de un cementiri en lo terme de Horta sobre uns terrenos que fá poch anys á un particular varen costarli 60,000 pessetas, y dels quals l' Ajuntament de San Martí de Provençals se disposa á donarne 600,000.

Vostés preguntarán: ¿quin interés pot tenir l' Ajuntament de Gracia en los tráfechs del Ajuntament de Sant Martí?

¡Ay infelissos! Pensen ab aquell refrán tan sapigut: «Los homes s' encuentran que las montañas no.»

Y pensin que qui diu 'ls homes diu els calvos.

En la vetllada que doná dilluns en lo Saló del Ateneo lo concertista de armonium Sr. Amigó, deixá demostrat una vegada mes que 'ls anys per ell passen en vá.

De la mateixa habilitat insuperable, verdaderament pasmosa de altres temps, fá gala avuy l' eminent concertista, que sab treure efectes que semblan impossibles dada la naturalesa de son instrument favorit tocant ab un bon gust irreprochable las pessas més celebradas dels grans mestres.

Eduardo Amigó té un dret indiscutible á figurar entre las primeras celebritats europeas, y aixís vá demostrarli 'l públich escullit del Ateneo ab l' esclat del séu entusiasme.

Bé ¿qué li posarém l' estatua del Alonso Martinez en lo Palau de Justicia?

En lo concurs obert entre 'ls escultors bé vá determinar-se que havia de figurarhi; pero han sortit los elements regionalistas y no sols protestan, sino que treballan ab gran activitat, perque 'l famós codificador del dret civil y barrinador del foral deixi de figurarhi.

Cas de no poderse desistir de la colocació de dita estatua, per estar ja aixís decidit, crech que podría arbitrarse una solució conciliatoria.

¿Saben en aquest cas lo que jo faria pera deixar content á tothom? En lloch de posarla de cara, la posaria d' esquena.

D. Mariano Riera, director de la central telefónica de Tarrassa després de molts estudis y experiencias prácticas, ha trobat la manera de transmetre á distancia las imatjes, per medi del teléfono.

Tinguerem ocasió fá algunas senmanas de presenciar las probas efectuadas davant de un núcleo de amichs, y quedarem agradablement sorpresos al veure reproduhit en lo cristall esmerilat del aparato receptor los objectes que 's colocavan en lo transmissor. Vegerem lletra impresa, lletra manuscrita, un cromo, una fotografia y altres molts objectes comunicats desde una distancia de mes de 300 metros.

Lo més notable es que 'l Sr. Riera s' ha hagut d' enginyar construhint aparatos de proba ab escassos elements, lo qual dona á compendre que 'l dia que puga construhir los definitius ab la solidés y la finura necessarias, demostrará que ha resolt satisfactoriament un dels mes interessants problemas de la ciencia eléctrica.

Llegeixo:

«Dicese que el Sr. Obispo ha propuesto para la nueva cátedra de Religión y Moral del Instituto de Barcelona, el presbítero doctor D. Silverio Aulet, profesor de la misma asignatura en la Escuela Normal de Maestras.»

¡Bravo, bravísim! La designació no pot ser mes acertada. No hi haurá un sol alumno que deixi de assistir al aula, sobre tot el dia en que tan digne professor s' ocupi del sisé manament, ab aquell afany de claretat, que fá dirli dirigintse á las alumnas de la Normal:

—Mas claro... Todavía más claro!...

Sardou ha estrenat á París una obra d' aparato basada en la inmortal novela de Cervantes.

Tots los que han volgut treure la figura de don Quixot del séu element natural, s' han estrellat, y Sardou no havia de ser menos que 'ls demés. Per tal motiu, sens dupte, la séva obra ha sigut rebuda ab marcada fredor.

Está vist que atrevirse ab D. Quixot, es una solemne quixotada.

Del Diluvi:

«Nosotros, que no tenemos la costumbre de frecuentar oficinas para molestar y pedir favores de carácter privado... etc., etc.»

Favors no; pero carmellos sí.

O sino aquí está per demostrarho aquell tan gros, tan dols y suculent del carrer de Avinyó, que tant á gust se xucla 'l director del Diluvi y que haurá de pagarse necessariament ab los diners de Barcelona.

Un carmetlo mes colossal que las rodas de moli ab que 'l Diluvi intenta fer combregar als séus lectors.

Un tipo xarraire en extrém va apostar vint duros á qu' estaria dos horas sense dir ni una paraula.

Y vels'hi aquí que al cap de una hora justa, després de consultar lo rellotje, exclamá:

—Me sembla á mi que ja hi guanyat deu duros.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—La-bo-ra-to-ri.
- 2.ª ID. A-ra-na.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Santa Coloma de Queralt.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Pollastre
- 5.ª GEROGLÍFICH.—Per sostres mortas las casas.

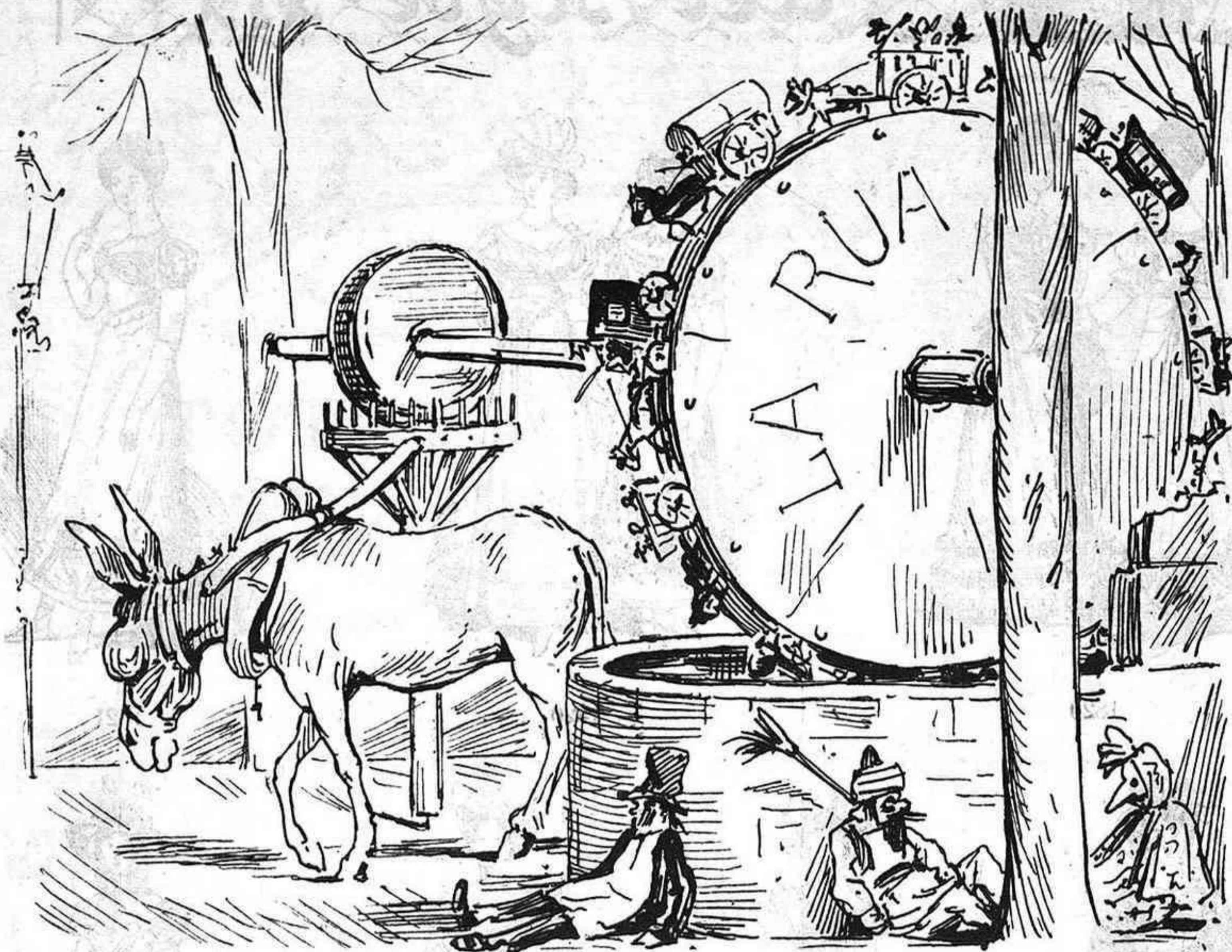
XARADA

I

CARNAVAL

L' escena passa en un pis d' un carrer (no dich quin, perque peaso que al lector res l' hi importa.)—ahont hi viu una modista.

LA RUA—ALEGORIA

Tot se reduheix á rodar la sínia tres días.

Al aixecarse 'l teló, ó més ben dit, al comensar la xarada, estarán dita modista y la mare de la mateixa sentadas prop d' un *tercera-prima-inversa* y parlant... en mut.

La criada estarà ab una *hu-segona-tres* á la má, esperant ordres.

—¿Ho tens entés? (*diu la mare*).
Quant sentis trucá á la porta,
obra desseguit.

—Be está.
—Dona una *total* ben bona
á la sala, al menjador
y á n' el quarto de la noya.

—Be está.
—*Segona* aquest vespre
hem d' aná al ball ab un jove,
será fácil que torném
aixís un xich á deshora.

—Be está.
—Doncas si está bé,
ja tens *quarta-quarta* la ordre
que desseguida que vejis
que la noya y jo som fora,
te 'n vas á dormí y cuidado
en xarrar demá *segona*
va anar á lo ball vestida,
ó disfressada la noya.

—Be está.
—¿Trucan? ... Ves á obrir.

(*Se n' hi va.*)

ESCENA SEGONA

Prima-inversa sent soroll de botinas, y apareix en escena un jove qu' es molt conegut... dels seus amichs... y amigas.

—Deu lo quart. Ja soch aquí.
(*La modista ara enrahona.*
La mare fá l' adormida,
la filla là desdenyosa,

lo jove fa... compliments
y tots fan ... fástich á l' hora.

—Porto las invitacions,
passarém una nit bona
—Calli, no aixequi la veu,
la mare dorm...

—Ah, traidora.
(*Avuy si que m' hi declaro.*)
—(May se declara, 'l tanoca.)

—Que ha vingut tart aquest vespre
—Ja veurá *hu* que *segona*
hi hagut d' anar á un recado,
per xó hi retardat un' hora.
Dispénsim.

—No hi ha de que.
—¡Ay!

—Que té?
—¿Que no 's recorda
qu' hem d' anar á *Novedats*
y son las deu á la vora?
—Si senyor, ja tinch apunt
lo *disfrás*.

—¿Quin vestit porta?
—No vull dirli, ja 'm veurá.
—Que 'n deurá estar de preciosa
ay, Paquita vosté 'm pert
—¿Jo... no entench? (*Ara s' hi posa*
—(*Aprofito l' ocasió*
ja que veig que dorm la *sogra*.)
—Ja fá molt temps que l' estimo.
—¿Que diu ara?

—Lo qu' escolta.
Vosté á mí 'm pot fer felis.
—Ay, ay, ay, qu' está de broma
—*Primera* que vosté *hu-inversa*
molt bonica y molt hermosa.

Les modes del siglo XIX

1820

1820

1821

1821

1822

1822

1823

1823

1824

1824

1825

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, numero 20, Libreria Espanyola, Barcelona.—Correu -Apariat, numero 2

A. R. López del Arco

**TOTUM
REVOLUTUM**

(PROSA Y VERSO)

PRÓLOGO DE **CARLOS FRONTAURA**

ILUSTRACIONES
DE MENDEZ BRINGAS, HUERTAS, COMBA, PICOLÓ,
ESCODÉ, CILLA, MECALÚS, ROJAS, PONS, SALA
Y OTROS.

Un tomo 8.º, Ptas. 2'50.

Obra nueva de **JUAN VALERA**

LA BUENA FAMA

Precio Ptas. 2'50

EL DIFAMADOR FLORES DE ESTÍO

NOVELA ORIGINAL POR

Antonio Rodríguez de Ureta

Precio 2 pesetas.

POESÍAS DE

JOSÉ ANSELMO CLAYÉ

Un tomo en 4.º encuadernado Ptas. 4.

LAS LUCHAS DE NUESTROS DIAS

POR

D. FRANCISCO PI Y MARGALL

Un tomo 8.º Ptas. 4.

Singlots poétichs per D. Serafí Pitarrá

NOVA EDICIÓ DE LUXO EN OCTAU AB PROFUSIÓ DE NINOTS

La butifarra de la llibertat.
La Esquilla de la Torratxa.
Lo cantador.
Lo castell dels tres dragóns.
¡Cosas del oncle!

Ous del día.
Las Pildoras de Holloway.
Si us plau per forsa.
Un mercat de Calaf.
Un barret de riallas.

La venjansa de la Tana.
La vaquera de la piga rossa.
Las carbassas de Monroig.

Preu de cada obra 2 ralets

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

DISFRESSAS... PERSEGUIDAS

II

Un as, un dos ó una sota,
una careta vermella,
y van disfressats de Jordi,
(aquell pobre de la orella).

—¿Diu vritat?
—¿Perqué duptarho?

—¡Ay!
—Un suspir... roja 's torna.
Vosté m' estima, Paquita,
ho conech, ho diu son rostre,
diguim que sí per favor
ó 'm torno boig... (de vergonya).
—Doncas, sí; per qué negarho.
hi estat débil.

—¿Sí? donchs toma
(Li fá un petó á cada galta,
del RUBOR, ella 's SOFOCA
cauhen sobre 'l TRES-HU-INVERS,
la mare 's desperta y logra
tréurels de la calor
que tenen los dos asota.
Y dos que cau lo teló
ia s' ha ácabat la funció.

SALVADOR BONAVIA.

Ma primera es musical,
un metall *invers*-segona,
la *tersa* consonant, dona
es la *quarta* una vocal
y un nom de dona 'l *Total*.

D. ROVIRA ORTS.

CONVERSA

—¿Vols fugir d' aquí, mocós?
—Mercé, tú insultarme á mí?
—Pues bueno, fuigme d' aquí
que s' hi ha de seure... —¿L' Ambrós?
—No, tonto, aquell qu' entre 'ls dos
ara hem acabat de di.

WEBER.

TRENCA-CLOSCAS

AGNA CURDILS
OLESA

Formar ab aquestas lletras lo títul de
un drama catalá.

RAMON TORRES.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5.—Nom d' home.
- 3 4 5 2.—Animal.
- 1 4 3.—Licor.
- 4 1.—Mineral.
- 3.—Consonant.
- 2 3.—Objecte de pescar.
- 2 5 2.—Nom de dona.
- 1 4 3 2.—Capital europea.
- 1 4 3 2 5.—Nom d' home.

RAMÓN TORRES.

CADENA DE PUNTS

Primera ratlla vertical y horissontal:
peix.—Segona. amaniment.—Tercera: ins-
trument de música.—Quarta: vegetal.—
Quinta: género escénich.—Sexta: riu ale-
many.—Séptima: nom d' home.—Octava: utensili de cuy-
na.—Novena: part de la cara.

J. CAMÓS.

GEROGLIFICH

HOSTAFRANCHS.
St. Antón
St. Pere
St. Joseph
COLLBLANCH

J. B. Y S.

Barcelona.—A. López Robert, Impresor —Asalto 63